

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

Az ügy száma: Kfv.III.37.302/2024/8.

A tanács tagjai: Dr. Kovács András a tanács elnöke, Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán bíró, Dr. Sugár Tamás bíró, Dr. Bérces Nóra bíró

A felperes: felperes neve (felperes címe)

A felperes képviselője: Dr. Illés Géza Márton Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Illés Géza Márton, felperesi képviselő címe)

Az alperes: ... Kormányhivatal (alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Szurovecz Zoltán kamarai jogtanácsos

Az I. rendű alperesi érdekelt: I. rendű érdekelt neve (I. rendű érdekelt címe)

Az II. rendű alperesi érdekelt: II. rendű érdekelt neve (II. rendű érdekelt címe)

A II. rendű alperesi érdekelt képviselője: dr. Bocskó Levente Balázs ügyvéd (II. rendű alperesi érdekelt képviselőjének címe)

A per tárgya: környezetvédelmi ügyben indult jogvita

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél: az alperes, 34. sorszám alatt

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: a Budapest Környéki Törvényszék 2024. február 20-án kelt 105.K.700.441/2023/32. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 105.K.700.441/2023/32. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az eljárás bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 100.000 (százezer) forintban, az alperes költségét 60.000 (hatvanezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A II. rendű alperesi érdekelt ... külterületén a ..., ... és ... helyrajzi szám (a továbbiakban: hrsz.) alatti ingatlanokon lövészközpont létesítését tervezte. Ennek érdekében 2022. július 15-én előzetes vizsgálati eljárás lefolytatására irányuló kérelmet terjesztett elő a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Khvr.) alapján. A környezetvédelmi hatóság az ismert ügyfeleket értesítette, hivatalában és honlapján közzétette az eljárás megindításáról szóló közleményét, továbbá a tervezett tevékenység helye szerinti ... Város Önkormányzat jegyzője részére is megküldte a vonatkozó iratokat közhírré tétel céljából.

[2] A perben nem álló ... Vadásztársaság (a továbbiakban: Vadásztársaság1.), ...-... Természetvédő Vadásztársaság (a továbbiakban: Vadásztársaság2.) és három környékbeli tanyatulajdonos magánszemély 2022. július 16-án az eljárásra vonatkozóan zaj- és rezgésvédelmi, valamint állategészségügyi szempontú észrevételeket tartalmazó nyilatkozatot csatolt a hatóság részére. Ezen beadványukhoz mellékeltek egy korábbi „közös beadványt” és a hozzá tartozó 11 magánszemély (környékbeli lakosok) aláírását tartalmazó mellékletet, amelyben tiltakozásukat fejezték ki a lőtér megvalósításával szemben.

[3] Az alperes 2022. augusztus 29-én kelt ... számú végzésével a Vadásztársaság1. ügyfélként való bejelentkezésre irányuló kérelmét elutasította. Döntését alapvetően az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 13. § (1) bekezdésére, 14. § (1) bekezdésére és 10. § (1) bekezdésére alapította. A végzés indoka kitért arra, hogy a kérelmező kérelméhez nem mellékelte a szükséges meghatalmazásokat, továbbá dokumentumokkal nem igazolta, hogy az Ákr. szerinti ügyféli jogállás megilleti. A végzés ellen jogorvoslattal nem éltek, az véglegessé vált.

[4] A felperes 2022. július 16-án szintén zaj- és rezgésvédelmi, valamint állategészségügyi szempontú észrevételeket tett. Az alperes ... számú végzésében megállapította a felperes ügyféli jogállását.

[5] Az alperes 2022. október 19-én kelt ... számú határozatában megállapította, hogy az ...i ..., ..., ... hrsz-ú ingatlanokra tervezett lövészközpont létesítésének jelentős környezeti hatása nincs, ezért környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása nem szükséges.

A kereseti kérelem

[6] A felperes a határozattal szemben előterjesztett keresetében annak megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

[7] Érvelése szerint a beruházás jelentős környezeti hatással bír, környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása szükséges. Rámutatott arra is keresetében, hogy a környékbeli vadásztársaságok ügyféli jogállását az alperes tévesen utasította el. A lőtér okozta zajterhelésnek ugyanis negatív hatása lesz a környék élővilágára, valamint annak vadállományát nagy mértékben zavarhatja.

A jogerős ítélet

[8] A törvényszék ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.

[9] A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. §-a alapján megállapította, hogy a tervezett létesítményre vonatkozóan a hatásterületen két vadásztársaság működik, amelyeket az alperes a megelőző eljárásba ügyfélként nem vont be.

[10] Rögzítette, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 4. § 20. pontja értelmében az a vadásztársaság, amelynek területére a II. rendű alperesi érdekelt által tervezett tevékenység hatásterülete kihat, egyértelműen ügyfélnek minősül. Ezen jogszabályi rendelkezésből azonban nem következik, hogy az ügyféli jogállás fennálltának feltétele lenne az ügyfél hatósági végzéssel történő elismerése.

[11] Az ügyféli jogállás ugyanis az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerint is törvény erejénél fogva illeti meg az ügyfelet, ami önmagában abból következik, hogy jogának, jogos érdekének közvetlen érintettsége tényként fennáll.

[12] Miután az alperes elismerte, hogy a Vadásztársaság1. a tervezett beruházás hatásterületén működik, ezen közvetlen érintettség további bizonyítást nem igényelt. Jogszerűtlen volt tehát az alperes részéről, hogy ennek további alátámasztását várta el.

[13] Önmagában az a körülmény, hogy a Vadásztársaság1. meghatalmazásának hiánya és nyilatkozatának alaki hibája merült fel, még nem vonja el annak ügyféli jogállását, az alperes legfeljebb arra jogosult, hogy magát az ügy érdemére vonatkozó ügyféli nyilatkozatot figyelmen kívül hagyja, azaz hatálytalannak, joghatás kiváltására alkalmatlannak tekintse. Mindez azonban nem eredményezheti azt, hogy az eljárás folytatása során felmerülő egyéb ügyféli jogainak gyakorlásától elessen.

[14] Az alperesnek tudomása volt a Vadásztársaság1. ügyféli minőségéről, vagyis arról, hogy a hatásterület a vadászterület tevékenységét érinti, ezáltal az ügyfél jogosult volt az iratokba történő betekintésre és arra is, hogy a határozatot vele közvetlenül közöljék. Ezek elmaradása olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontjába ütközik, következésképpen a perbeli határozat semmis, mert az eljárásba további ügyfél bevonásának lett volna helye.

[15] Mindezekre tekintettel az eljárás bírósága az alperes jogsértő határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásra nézve kiemelte, hogy az alperes hatáskörénél fogva kizárólag arra köteles, hogy az előzetes vizsgálat kereteit a Khvr. előírásainak megfelelő keretek között folytassa le. Ezen vizsgálat körében az alperes kizárólag a környezeti elemekre gyakorolt hatások tekintetében vizsgálódik, a környezeti elemek fogalmát pedig a Kvt. határozza meg. Mindebből az következik, hogy az alperes nem köteles korlátlanul az eljárásba bevont ügyfelek nyilatkozatának figyelembevételére, azokat abban a körben értékelheti, amelyek a hatáskörébe tartozó eljárással egybeesnek. Ha az ügyfelek nyilatkozatát nem veszi figyelembe, azzal kapcsolatos részletes indokolást köteles rögzíteni a határozatában.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás bírósága új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását indítványozta.

[17] Érvelése szerint határozata nem semmis, nincs annak eljárásjogi akadálya, hogy a felperes keresetének további vizsgálatát a törvényszék elvégezze.

[18] Hangsúlyozta, különbséget kell tenni az ügyféli jogállás megállapíthatósága és annak tényleges gyakorlása között. Az Ákr. 10. § (1) bekezdésében meghatározott ügyfél fogalomból adódóan vizsgálni kell a hatósági ügy tárgyát, azt az anyagi jogviszonyt, amelyről a hatóság döntést hoz és ehhez képest állapítható meg, hogy kinek van jog által védett közvetlen érintettsége.

[19] A hatóság az ügyfélképességet deklarálja, méghozzá alakszerű döntésében. Az, hogy a hatóságnak minden ügyféli jogállásról önálló és alakszerű döntést kell hozni, az az Ákr. 112. § (2) bekezdéséből fakad.

[20] Az Ákr. 10. § (1) bekezdésének és a Kvt. 4. § 20. pontjának együttes alkalmazása határozza meg a hatásterületi ügyfél fogalmát. Az alperes nem tagadta, hogy a hatásterületi érintettség keletkeztethet ügyféli jogállást, azonban ennek tényét, illetőleg körülményeit csak az érintett személy vagy szervezet „bejelentkezése” alapján, alakszerű döntésben lehet megállapítani.

[21] Ha a kérelmező ügyféli jogokat kíván gyakorolni, őt terheli annak bizonyítása, hogy az adott közigazgatási ügy jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti (Kfv.IV.37.100/2021/9.).

[22] Az Ákr. 10. § (2) bekezdése nem értelmezhető akként, hogy külön törvény vagy kormányrendelet lex specialis automatikusan ügyféllé minősíti a jogszabály szerinti ügyfél fogalom alá tartozó személyeket, így nem is keletkezhethet kötelező eljárásba vonási kötelezettség.

[23] A felülvizsgálati kérelem nem vitatta, hogy a két vadásztársaság ügyfél lehetett volna az eljárásban, ahhoz azonban be kellett volna jelentkezniük és bizonyítaniuk, igazolniuk, hogy az ügy jogukat vagy jogos érdeküket közvetlenül érinti. E kedvezményi körbe tartozó környezetvédelmi civil szervezetekre is ez a szabály a Kvt. 98. §-a alapján.

[24] Hangsúlyozta azt is, hogy a perbeli ügyben az ügyfelek köre pontosan nem állapítható meg, hiszen lehetetlen nyilvántartani és bevonni azokat a személyeket, akiknek jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érintené az ügy. Tárgyi ügy ún. „sokügyfeles” eljárásban született, amelynek ügyfélköre nem állapítható meg. Ennek megfelelően került sor a közhírré tételre, amelynek egyik jogalapja a Kvt. 71. § (1) bekezdés a) pontja és 71. § (3) bekezdése.

[25] Egy tervezett tevékenység hatásterülete mindig csak becsült értéken alapszik, meghatározása mindig egyedileg lehetséges. Nem lehetett jogalkotói szándék az, hogy a környezetvédelmi hatóság valamennyi létező vagy vélt ügyfelet felkutasson, azonosítsa és az eljárásba is bevonjon. Egy olyan jogértelmezés, amely szerint a környezetvédelmi hatóságnak egy vélelmezett hatásterület alapján induló eljárásba kötelező lett volna bevonni az általa nem ismert vadászterületi illetőséggel rendelkező vadásztársaságokat, ellentétes lenne a Kvtv. 3. § (3) és (4) bekezdésével is.

[26] Rámutatott arra is, hogy a Vadásztársaság1., 11 magánszemély, illetőleg egy másik vadásztársaság a felperesnek adott megbízás szerint eljárva kérte ügyféli joguk megállapítását. Miután nem mellékelte a képviseleti jogosultságot tartalmazó iratot, valamint azon dokumentumokat sem csatolta, amelyekkel igazolta volna ügyféli jogállását, azt eredményezi, hogy sérti az Ákr. 13. § (1) és 14. § (1) bekezdéseit.

[27] Az eljáró bíróság tévesen értelmezte az Ákr. 123. §-át is, miután a két vadásztársaság részvételének hiánya nem okozza az alperes határozatának semmisségét. A jogalkotó ugyanis az ügyféli jogok teljes figyelmen kívül hagyását, vagyis az ügyfél teljes mellőzését kezeli semmisségi okként. Perbeli ügyben azonban egzakt, zárt ügyféli kör nem

határozható meg egy hatásterület meghatározása mellett zajló eljárásban, így a semmisségre vonatkozó szabályokat is korlátozottan, a jogintézmény jellegével összhangban lehet értelmezni.

[28] A Kp. 20. § (5) bekezdése magalkotásával a jogalkotó arra ad lehetőséget, hogy a hatásterület megállapítása mellett folyó eljárások szerint hozott döntés elleni perben azok is részt vehessenek, akik valamely ok folytán a megelőző eljárásban nem vettek részt. Ha tehát a törvényszék a két vadásztársaságra ismert érdekeltként tekintett, akik a megelőző eljárásban nem vettek részt, úgy őket a Kp. 20. § (4) bekezdése szerint a perbelépés lehetőségéről értesítenie kellett volna. Ha azonban a két vadásztársaságra, mint nem ismert, de potenciális érdekeltként tekintett, akkor a Kp. 20. § (5) bekezdése szerinti jogintézményt kellett volna alkalmaznia. Azonban miután ezt nem tette, a jogerős ítélet ellentétes a Kúria Kfv.IV.37.231/2019/12. és Kpkf.VI.39.175/2020/3. számú döntéseivel és az abban foglalt jogértelmezéssel.

[29] A jogerős ítélet olyan státuszt biztosít egy hatásterülettel érintettség esetén fennálló ügyféllel szemben, amelyekkel még a környezetvédelmi civil szervezetek sem rendelkeznek. A vonatkozó joggyakorlat értelmében a civil szervezeteknek is igazolniuk kell, hogy a működési területük és tárgyi ügy szerinti hatásterület fedésben áll, valamint nekik is be kell jelentkezniük az eljárásba és innentől kezdve gyakorolhatják ügyféli jogaikat.

[30] Összességében kifejtette, azon személyeknek, akik ügyféli jogállásukat valamely joguk hatásterülettel való érintettségére alapozzák, be kell jelentkezniük. A jelentkező ügyfeleknek az Ákr. képviseletre vonatkozó szabályait ekkor is be kell tartaniuk. Az ügyféli jogállásukat a jelentkezés alapján a hatóság deklarálja: vagy elismeri, vagy elutasítja azokat jogorvoslattal támadható döntésben.

[31] A hirdetményezéssel kapcsolatos szabályok azt a jogalkotói célt szolgálják, hogy a nyitott, potenciális ügyféli kör értesüljön az eljárásról és abban részt vehessen. Az ex lege ügyfelek körében is kötelezettsége, hogy döntsön az ügyféli jog gyakorlásáról, azaz a környezetvédelmi közigazgatási eljárásban való részvételtől. Egy vadásztársaság azon lehetséges ügyfelek közé tartozik, akinek igazolnia kell, hogy van olyan joga, amely hatásterülettel érintett és az érintettsége jogát közvetlenül érinti. Ezekben az ügyekben egzak, zárt ügyféli kör nem határozható meg azok „sokügyfeles” jellege miatt, így a semmisségre vonatkozó szabályokat is csak korlátozottan, a jogintézmény jellegével összhangban lehet értelmezni.

[32] Felülvizsgálati ellenkérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását indítványozta. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy időközben a II. rendű alperesi érdekelt kérte az eljárás megszüntetését, amelynek az alperes 2024. április 16. napján kelt, végleges végzésével eleget tett. Végeredményképpen az alperes olyan közigazgatási határozat vonatkozásában nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amely már nem hatályos, ennél fogva az oka fogyottá vált, ezért az alperesnek már nincs keresetösségi joga.

[33] Az ügy érdeme vonatkozásában rámutatott, az alperesnek hivatalos tudomása van arról, hogy hatásterületen levő ügyfelekről van szó, továbbá arról is, hogy a vadásztársaságok a beruházással érintett terület közvetlen szomszédai is egyben.

[34] A hatóság maga is elismerte, hogy az ügyfél jogállását nem a hatóság hozza létre végzésével, hanem csak megállapítja annak fennálltát. Azaz az ügyféli jog a törvény alapján fennáll, ahogy azt az ítélet helyesen rögzítette. Ettől eltérő kérdés, hogy ha bárki kéri ügyféli jogállása megállapítását, a hatóságnak erről alakszerű döntést kell hoznia. Ebből azonban nem következik az, hogy azokat az ismert ügyfeleket figyelmen kívül lehetne hagyni, akik nem kérték vagy nem szabályszerűen kérték ügyféli jogállásuk megállapítását.

[35] A Vadásztársaság1., illetőleg a „közös beadvány” igazolta az azt kérők jogos érdekét és ezáltal ügyféli jogállását. Erre figyelemmel végzésében az alperes megalapozatlanul utasította el a Vadásztársaság1. ügyféli jogállás iránti kérelmét. Mindemellett három magánszemély és a további vadásztársaság kérelmével pedig egyáltalán nem foglalkozott.

[36] Egyértelműen megállapítható, hogy a lőtér okozta zajterhelés negatív hatással lesz a környék élővilágára, vadállományára, ezért a két vadásztársaság vadgazdálkodási tevékenységéhez való jogát az ügy közvetlenül érinti, ezáltal az Ákr. 10. § (1) bekezdése alapján az ügyféli jogokat meg kellett volna állapítani. Az alperes jogellenes álláspontja okán két vadásztársaság és három magánszemély ügyfélként nem vehetett részt, amely az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja szerinti semmisségi oknak minősül.

[37] A vadásztársaságok és az említett magánszemélyek az eljárásba igyekeztek bekapcsolódni, előadva ügyféli jogállásukat megalapozó körülményeiket is. Részletesen kifejtették, hogy miként érinti őket a tervezett lőtér megvalósítása. Az alperesnek már az eljárás megindításakor pontos tudomása volt arról, hogy vadászterület működik a hatásterületen, hiszen azt az előzetes vizsgálati dokumentáció is rögzíti. Ennek megfelelően érthetetlen, hogy az alperes miért hiányolja a vadásztársaságok és a magánszemélyek bejelentkezését az eljárásba és miért hiányolta az ügyféli minőségük megalapozását jelentő körülmények előadását is.

[38] Az Ákr. 88. § (1) bekezdés szerinti hirdetményi közlés, továbbá az Ákr. 89. §-a szerinti közhírré tétel feltételei nem álltak fenn, az alperesnek közvetlen közlési kötelezettsége volt, figyelemmel arra, hogy a dokumentációk alapján a hatóság számára ismert ügyfelekről van szó. Amennyiben az előzetes vizsgálati dokumentációt teljeskörűen áttekinti az alperes, ezen ügyfelek ismertté válnak. A zajvédelmi hatásterület mérések kapcsán is megállapíthatóak lettek volna azon ingatlantulajdonosok, akiről szintén hivatalos tudomása volt az alperesnek. Ugyanakkor bejelentkezésük utáni időszakban már ismert ügyfeleknek kellett volna tekinteni őket.

[39] Az alperes sértette az Ákr. 104. § (3) bekezdését is, miszerint az ismert ügyfeleket értesíteni kell az eljárás megindításáról. Márpedig az általános szabályok szerint, nevezetesen közvetlenül. Nem azt állítja tehát, hogy az alperesnek az összes lehetséges ügyfelet fel kell kutatnia, azonban a rendelkezésére álló adatok alapján meg kellett volna tudnia állapítani, hogy kik az ismert ügyfelek.

[40] Kitért arra is, hogy az ügyféli jogállást elutasító végzés jogellenes, hiszen nem volt szükség meghatalmazásra. Egyebekben a végzésben foglaltakat érdemben vitatta.

Döntés a befogadásról

[41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet Kfv.III.37.302/2024/2. szám alatti végzésével a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontja alkalmazásával befogadta.

A Kúria döntése és jogi indokai

[42] Az alperes felülvizsgálati kérelme – az alábbiak szerint – részben alapos.

[43] A felülvizsgálati eljárás kereteit a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem jelöli ki. A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[44] A Kúria szerint az eljáró bíróság a nem pontosan megállapított tényállásból nem helytálló jogi következtetést vont le.

[45] Mindenekelőtt a Kúria hangsúlyozza, a Kp. 85. § (1) bekezdése szerint, habár a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja, a (3) bekezdés a) pontja értelmében hivatalból veszi figyelembe a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni.

[46] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja kimondja, hogy a döntést meg kell semmisíteni, illetve vissza kell vonni, és szükség esetén új eljárást kell lefolytatni, ha az eljárásba további ügyfél bevonásának lett volna helye.

[47] Alapvetően az Ákr. 10. § (1) és (2) bekezdése határozza meg, hogy a közigazgatási eljárásban ki minősül ügyfélnek, így az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak. Másrészről törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtában megállapíthatja azon személyek és szervezetek körét, akik (amelyek) a jogszabály erejénél fogva ügyfélnek minősülnek.

[48] A tisztességes ügyintézéshez és a jogorvoslathoz való joggal összhangban Magyarország Alaptörvénye is deklarálja az ügyféli jogokat, a XXIV. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék, míg a XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen.

[49] Az, hogy az ügy valakinek a jogát vagy jogos érdekét érinti, nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi jellegű kérdés, azaz vizsgálni kell a hatósági ügy tárgyát, azt az anyagi jogviszonyt, amelyről a hatóság döntést hoz, és ehhez képest állapítható meg, kinek van jog által védett közvetlen érintettsége.

[50] Az Ákr. 112. § (2) bekezdés b) pontjából fakadóan, miután az ügyféli jogállásról rendelkező végzés önálló jogorvoslattal támadható, a hatóságnak mind az ügyféli jogállás elismeréséről, mind annak megtagadásáról önálló jogorvoslattal támadható végzéssel kell döntenie.

[51] Ezt egyébként maga az alperes sem vitatta, felülvizsgálati kérelmében maga hivatkozik arra, hogy a hatóság az ügyfélképeséget deklarálja, még hozzá alakszerű döntésében. Az pedig, hogy a hatóságnak minden ügyféli jogállásról önálló és alakszerű döntést kell hozni, az az Ákr. 112. § (2) bekezdéséből fakad.

[52] Ezen alperesi érveléssel szemben a Kúria a rendelkezésre álló közigazgatási iratokból azt tudta megállapítani, hogy a hatósági eljárásba bejelentkezett 2 vadásztársaság és 11 magánszemély (a kérelmet előterjesztő 3 magánszemély a közös nyilatkozatban szereplő 11 magánszemély között szintén szerepel) ügyféli státusza kérdésében alakszerű végzéssel kizárólag a Vadásztársaság1. ügyféli jogállását tagadta meg. Önálló alakszerű végzéssel nem döntött a Vadásztársaság2. és a csatlakozó 11 környékbeli lakos kérelméről, ügyféli jogállásáról. Ezen pedig az sem változtat, hogy a Vadásztársaság1. ügyféli jogállását

megtagadó végzésének indokolásában utal arra, hogy ezen személyek meghatalmazásukat nem csatolták.

[53] Rámutat a Kúria, a rendelkezésre álló iratokból az nem derül ki, hogy a Vadásztársaság1. kívánta volna képviselni a Vadásztársaság2-t, továbbá a magánszemélyeket. A lőter létesítése elleni tiltakozó nyilatkozatokat ugyanis valamennyien sajátkezűleg írták alá, a Vadásztársaság2. elnöke aláírásával és pecsétjével is ellátta azt.

[54] Következésképpen, az alperes saját jogi érvelésével szemben az állapítható meg, hogy az ügyféli jogállásról csak részben döntött eljárása során, kizárólag a Vadásztársaság1. vonatkozásában. A többi – akkor már ismert – kérelmezőt az eljárásból alakszerű végzés nélkül mellőzte.

[55] Egy hatásterület meghatározásával járó eljárásban az eljárás megindításakor az ügyfelek köre pontosan nem meghatározható. Miután hatásterületről van szó, az alperesnek nem szükséges felkutatnia valamennyi, a hatásterülettel érintett potenciális és nem ismert ügyféli kört, azonban, ha valaki „bejelentkezik” az eljárásba, nyilatkozatot kíván tenni, vagyis ügyféli jogokat kíván gyakorolni, a lehetséges ügyféli minőségét, mint ismert kérelmezőét vizsgálnia szükséges.

[56] Az ismert és nem ismert ügyfél közti különbségtételnek abban van a jelentősége, hogy az ismert ügyfeleket ahogy azt alperes kifejtette, valóban hivatalból be kell vonnia a hatóságnak az eljárásba és a hatóság köteles tényállás tisztázási kötelezettsége körében az ügyféli státuszra vonatkozó adatokat meghatározni. Ha nem ismert ügyfélről van szó, mert a hatóság a tényállás tisztázási kötelezettségének eleget tett és az így rendelkezésre álló eljárás adataiból nem állapítható meg további ügyfél bevonásának szükségessége, akkor az ilyen nem ismert ügyfelek eljárásba történő bejelentkezésekor a bejelentkező (nem ismert) ügyfélnek kell ügyféli státuszát igazolnia.

[57] Megállapítható, hogy az alperes a Vadásztársaság1. ügyféli jogállásáról végleges végzésében döntött, mely azon alapult, hogy nem igazolta ügyféli jogosultságát. Az a kérdés, hogy a tényállás tisztázási kötelezettség teljesítése mellett rendelkezésre álló peradatok esetén ez a vadásztársaság ismert ügyfél kellett volna-e legyen, vagy nem ismert ügyfélként neki kellett igazolnia az ügyféli státuszát, és azt igazolta-e, jelen perben már nem vizsgálható kérdés. A végzéssel szemben önálló jogorvoslatnak volt helye, amellyel az arra jogosultak nem éltek, a végzés véglegessé vált. Ezt követően a végzéssel szembeni jogorvoslat az ügy érdemében hozott határozattal szemben előterjesztett keresettel nem nyílik meg újra. Ellenkező esetben kiüresedne a végzéssel szemben igénybe vehető önálló jogorvoslat intézménye. A végzések önálló jogorvoslattal támadhatósága nemcsak jogot, hanem korlátot is jelent, az önálló jogorvoslattal támadható végzés utóbb az eljárást lezáró döntéssel szembeni jogorvoslati kérelemben nem támadható. Ezt az elvi tételt erősítette meg a Kúria Kfv.II.37.143/2020/11. számú ítéletében kimondva, hogy ha a hatóság hoz végzést az ügyféli státusz fennállásáról, akkor az fellebbezéssel támadható, és ez esetben az ügy érdemében hozott határozattal szemben előterjesztett keresetben az ügyféli jogállás kérdései már nem vitathatók. Amennyiben azonban nem hozott ilyen végzést – és ezt a felperes nem is sérelmezi –, akkor viszont nincs olyan végleges – és külön jogorvoslatra tartozó – végzés, amely akadályát képezné az ügyféli státusz fennállását vitató kereset elbírálásának. Az ügyféli státusz fennállását megállapító végzéstől annyiban tér el az azt megtagadó végzés, hogy ez esetben felmerül a semmisség kérdése, amely hivatalból vizsgálendő körülmény.

[58] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontját már az Ákr. elfogadása után, de még hatálybalépése előtt iktatta be a 2017. évi L. törvény azzal az indokkal, hogy a további ügyfél bevonásának kötelezettsége olyan súlyos eljárási jogszabálysértés, amely másként nem orvosolható. A legfőbb bírói fórum alakította joggyakorlatban is egyre hangsúlyosabb szerepet kapott az ügyféli státusz, a Kúria konkrét ügyben azt is kimondta, hogy a

közigazgatási eljárás garanciális szabályainak a figyelmen kívül hagyása (megsértése) az ügy érdemére kiható jogszabálysértést eredményez akkor is, ha egyébként a garanciális szabályok betartásával is ugyanazon közigazgatási döntést hozná meg a hatóság. A Kúria a Kfv.IV.37.936/2015/8. számú ügyében kimondott elvi tételt olyan tényállásra alapította, amely során az ügyféli státusz elismerése és az ügyfél bevonása sem eredményezett volna más döntést. A Kúria azonban úgy ítélte meg, hogy nem annak van jelentősége, hogy a hatóság érdemben más döntést hozott volna, hanem annak, hogy vannak a közigazgatási eljárásnak olyan garanciális szabályai, amelyek figyelmen kívül hagyása értelemszerűen érintik az egész eljárás jogszerűségét.

[59] A Kúria szerint az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja az ügyféli jogok teljes figyelmen kívül hagyását, vagyis az ügyfél teljes mellőzését kezeli semmisségi okként. A mellőzött ügyfelek az eljárás megindulásáról sem értesülnek, ezáltal nincsenek olyan helyzetben, hogy eljárási jogaikat gyakorolni tudják. Márpedig garanciális szabály, hogy az ügyféli jogosítványokat az elsőfokú hatósági eljárásban gyakorolják. A jogalkotó azzal, hogy az Ákr. 112. § (2) bekezdés b) pontjában önálló jogorvoslatot biztosított az ügyféli jogállásról rendelkező végzéssel szemben, biztosította azt is, hogy már az eljárás elején tisztázásra kerüljön, kik az eljárás ügyfelei. Ettől függetlenül azonban előfordulhatnak olyan esetek, amikor további ügyfél bevonása lett volna indokolt, de előzetesen róla nem volt tudomása a hatóságnak, döntést nem hozott ügyféli jogállásáról, ügyféli jogait nem biztosította, ami nyilvánvalóan semmisséget eredményez.

[60] Mindezek alapján a Kúria arra az álláspontra jutott, hogy az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja szerinti semmisségi ok arra az esetre vonatkozik, ha az eljárásba olyan további ügyfél bevonásának lett volna helye, akiről nem döntött a hatóság és ügyféli jogait sem gyakorolta. Ha az ügyféli jogállást megtagadó végzés véglegessé vált, önálló jogorvoslattal – noha élhettek volna - nem éltek ellene, akkor ugyanazon ügyfél vonatkozásában az az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja szerinti semmisséget nem eredményezi azzal az indokkal, hogy további ügyfél bevonásának lett volna helye.

[61] Ez áll összhangban a Kúria Kfv.II.37.143/2020/11. számú ítéletében az ügyfelek rendelkezési joga gyakorlása körében kifejtett indokolással is, amely szerint a feleket megillető rendelkezési jog azt jelenti, hogy a fél anyagi és eljárási jogaival szabadon rendelkezik, így mindenkinek szabadságában áll anyagi jogainak eljárási érvényesítése, a bíróság igénybevétele, peres vagy nem peres eljárás kezdeményezése is. Az eljárásjogi értelemben vett fél rendelkezési joga az alkotmányos önrendelkezési jog egyik aspektusa, eljárásjogi vonatkozása, amely az egyén autonómiáját érinti, illetőleg azzal kapcsolatos. A jogvitában érdekelt félnek alkotmányos joga van arra, hogy ügyét bíróság elé vigye. Ez a jog – hasonlóan a többi szabadságjoghoz – magában foglalja annak szabadságát is, hogy e joggal ne éljen.

[62] A hatásterülettel érintett Vadásztársaság1. miután a lőtér létesítésével szembeni tiltakozását fejezte ki nyilatkozatában, nem élt jogorvoslattal az ügyféli státuszát megtagadó végzéssel szemben, a per során a bíróság felhívására érdekelteként sem kívánt a perbe belépni. Ezzel szemben a bíróság arra alapította döntését, hogy az eljárásban ügyfélként kellett volna részt vennie utalva arra, hogy a nyilatkozata mellőzhető az alakszerűségi előírások megsértése esetén.

[63] A Kúria azonban hangsúlyozza, miután a Vadásztársaság1. ügyféli jogállásáról döntés született, megtagadó végzés, amely a közléssel véglegessé vált, majd az perindításra nyitvaálló határidő letelt, így az már a perben nem vitatható. Mindez pedig nem megy szembe a Kúria Ákr. 123. §-a körében kifejtett azon elveivel, hogy semmisségi ok észlelése esetén a bíróságnak mérlegelési jogköre nincs és a semmisség fennállása ex lege orvosolhatatlan

eljárási szabályszegés, amely miatt a közigazgatási cselekményt a bíróságnak meg kell semmisítenie, mert az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontjába ez az esetkör nem tartozik bele.

[64] Mindemellett a Kúria azt is megállapította, hogy a nyilatkozatot aláíró többi magánszemély és Vadásztársaság². ügyféli státuszát sem az eljáró bíróság, sem az alperes nem vizsgálta.

[65] Az, hogy az eljárásba bejelentkezett ügyfélről a hatóság nem döntött, önmagában nem semmisségi ok, az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja azt a követelményt támasztja, hogy az eljárásba további ügyfél bevonásának lett volna helye, tehát a semmisség csak akkor áll fenn, ha a bíróság az ügyféli státusz fennállását meg tudja állapítani. Hivatalból kizárólag ez vizsgálendő. A jogerős ítélet megállapíthatóan kizárólag a Vadásztársaság¹. ügyféli jogállásának megtagadása jogszerűtlenségéről döntött.

[66] A Kp. 20. § (6) bekezdése értelmében a bíróság kérelemre vagy hivatalból érdekeltként perbe állíthatja azt, akinek jogát vagy jogos érdekét a perben hozandó ítélet érinti, ha perben állása a jogvita rendezése érdekében a bíróság megítélése szerint szükséges. A Kp. 20. § (6) bekezdésének megsértését, mivel hivatalból kell azt a bíróságnak megtennie, a Kúriának is hivatalból kellett észlelnie.

[67] A Kúria Kfv.II.37.282/2020/5. számú döntésében már kifejtette, ezen Kp. rendelkezés helyes értelmezése az, hogy ha a jogvita rendezése érdekében szükséges, akkor a bíróság hivatalból perbe állíthatja, az az amennyiben a jogvita rendezéséhez szükséges, köteles perbe állítani az ilyen érdekelteket. Ez az Alaptörvény 28. cikke alapján előírt józan ész követelményét szem előtt tartó értelmezés következik abból a formális logikai szabályból, hogy ha a bíróság észleli, hogy a jogvita rendezéséhez szükséges a hivatalbóli perbeállítás, akkor abból logikai kényszer arra a következtetésre jutni, hogy perbe állítás nélkül a jogvita nem rendezhető. Ebből pedig egyenesen következik, hogy ilyen esetben a bíróság köteles hivatalból perbe állítani az ilyen érdekelteket.

[68] A Kúria megítélése szerint a közigazgatási eljárásban a hatásterülettel érintett vadásztársaság és a környékbeli és tiltakozásukat kifejező ingatlantulajdonosok olyan érdekelteknek minősülnek, akiket a bíróságnak hivatalból kell érdekeltként perbe állítania abban az esetben, ha azt kell az eljárásban vizsgálnia, ezen személyek ügyfélnek minősülnek-e a hatósági eljárásban.

[69] A kúriai gyakorlat szerint az ügyféli minőség fennállásáról mindig a konkrét ügyben fennálló tényállás és az irányadó jogszabályok figyelembevételével szükséges döntenie. (Kfv.III.37.280/2020/9.).

[70] Az eljáró bíróság azon túl, hogy a csatolt nyilatkozatot és mellékleteit nem értékelte, sem az eljárásba bejelentkezett további vadásztársaságot, sem pedig a magánszemélyeket a perbe érdekeltként nem állította be, őket ügyféli jogállásukról, e körben közvetlen jogukról, jogi érdekelttségükről nem nyilatkoztatta. Ennek elmaradása olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely a Kúria szerint a felülvizsgálati eljárásban – annak keretei miatt – nem orvosolható.

[71] Az eljáró bíróság csak az ügyféli jogállásról kialakult álláspontja meghozatalát követően lesz abban a helyzetben, hogy döntsön, vizsgálja tovább a felperes keresetét érdemben mert sem a Vadásztársaság², sem a nyilatkozó magánszemélyek nem minősülnek ügyfélnek, vagy valamely ügyfél mellőzése okán a határozatot megsemmisíti és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezi. E vizsgálat során azonosítani kell, hogy az érintett ügyfelek ismert vagy nem ismert ügyfeleknek minősülnek-e, mert utóbbi esetben a bizonyítási teher az ügyfélen van. Ha olyan ügyfelekről van szó, akiket ismert ügyfeleknek kellett volna tekinteni, és a tényállásból ez megállapítható, akkor a semmisség fennáll, míg ha a rendelkezésre álló bírósági iratokból ez nem állapítható meg, és a perbeállított érdekeltek sem igazolják, akkor a

semmisségi ok nem áll fenn. Ez utóbbi esetben az alperesi tényállás tisztázási kötelezettség elmaradása körében merülhet fel jogszabálysértés, amennyiben arra nézve ezen jogszabálysértést állító fél keresetösségi joga fennáll. Mindezt a megismételt eljárásban eljáró bíróságnak kell megítélnie.

[72] Mindezt a Kúria az érintettek perbe nem állítását olyan, az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértéseként értékelte, amely egyben a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható hiányosságnak is minősül, ezért a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 110. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[73] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kp. 20. § (6) bekezdését alkalmazva az érintettek perbe állítását követően kell állást foglalnia hivatalból abban a kérdésben, hogy az eljárásban további ügyfél bevonása indokolt volt-e vagy sem és ennek jogkövetkezményeit levonnia.

A határozat elvi tartalma

[74] *Az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja szerinti semmisségi ok arra az esetre vonatkozik, ha az eljárásba olyan további ügyfél bevonásának lett volna helye, akiről nem döntött a hatóság és ügyféli jogait nem gyakorolhatta. Ha az ügyféli jogállást megtagadó végzést bírósági úton nem támadták meg, akkor ugyanazon ügyfélre nézve az az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja szerinti semmisséget nem eredményezi azzal az indokkal, hogy e végzés tévesen állapította meg az ügyféli státusz hiányát.*

Záró rész

[75] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó 107.§ (1) bekezdése alapulvételével tárgyaláson kívül bírálta el.

[76] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 110. § (3) bekezdése alapján megállapította a felülvizsgálati eljárásban a peres feleknél felmerülő perköltség összegét, melynek meghatározásánál figyelemmel volt a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontjára és 3. § (5) és (6) bekezdésére, a csatolt költségjegyzékekre és ügyvédi megbízási szerződésre, valamint a ténylegesen kifejtett jogi munka terjedelmére és tartalmára.

[77] A Kúria végzése ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja szerint nincs helye.

Budapest, 2024. szeptember 18.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Bérces Nóra s.k. bíró

Kúria
III.Kfv.37.302/2024/8-I.

12

A kiadmány hitelél:

tisztviselő